

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **L. B.**, bývajúceho v B., proti žalovanej **Ž., a.s.**, so sídlom v B., v dovolacom konaní zastúpenej J. P., advokátom so sídlom v K., za účasti vedľajšej účastníčky S., so sídlom v B., **o náhradu škody z pracovného úrazu**, vedenej na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 6 C 587/2001, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 20. mája 2010, sp. zn. 1 Co 50/2009, rozhodol

t a k t o :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Trebišov rozsudkom (v poradí druhým) z 9. marca 2009, č.k. 6 C 587/2001 - 265, vyhovel návrhu žalobcu a priznal mu voči žalovanej titulom náhrady za stratu na zárobku počas doby práceneschopnosti sumu 72,46 Eur, sumu 172,21 Eur, sumu 185,62 Eur, sumu 156 Eur, sumu 156 Eur, sumu 156 Eur, sumu 194,31 Eur, sumu 194,31 Eur, sumu 194,31 Eur, sumu 194,31 Eur, sumu 75,21 Eur, všetky sumy spolu s príslušnými úrokmi z omeškania podľa výroku rozhodnutia, a zároveň žalovanú zaviazal zaplatiť trovy konania žalobcu vo výške 3 866,19 Eur a súdny poplatok okresnému súdu vo výške 105,05 Eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Svoje rozhodnutie vo veci samej súd odôvodnil tým, že po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že žalovaná zodpovedá za uvedený pracovný úraz, a priznané sumy vyčíslil v súlade s priemerným zárobkom žalobcu za posledný štvrtrok pred vznikom pracovného úrazu a úroky z omeškania predstavovali dvojnásobok diskontnej sadzby určenej Národnou bankou Slovenska. O trovách konania súd rozhodol v zmysle

zásady úspechu v konaní, ktorý mal žalobca, a žalovanú zaviazal na zaplatenie súdneho poplatku z dôvodu, že žalobca bol v konaní od platenia súdnych poplatkov oslobodený.

Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Košiciach rozhodol rozsudkom z 20. mája 2010, sp. zn. 1 Co 50/2009, ktorým rozhodnutie okresného súdu vo výroku vo veci samej a vo výroku o povinnosti žalovanej nahradiť trovy štátu potvrdil a vo výroku o trovách konania medzi účastníkmi rozsudok zrušil a vec v tomto rozsahu vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Krajský súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že okresný súd dokazovanie vo veci vykonal v súlade s ustanovením § 120 ods. 1 O.s.p. v dostatočnom rozsahu, vykonané dôkazy správne vyhodnotil postupom podľa § 132 O.s.p., vec správne právne posúdil a vo veci aj správne rozhodol. Zároveň skonštatoval, že ani počas odvolacieho konania nevyšli najavo také nové skutočnosti, ktoré by odôvodňovali iné súdne rozhodnutie. Pokiaľ ide o trovy konania medzi účastníkmi, odvolací súd dospel k záveru, že tento výrok je potrebné zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie z dôvodu, že samotné vyčíslenie trov právneho zastúpenia súd prvého stupňa v celom rozsahu prevzal bez toho, aby toto vyčíslenie preveril predovšetkým z hľadiska účelnosti priznanej odmeny za jednotlivé úkony právnej pomoci. V novom rozhodnutí súd prvého stupňa v súlade § 224 ods. 3 O.s.p. rozhodne aj o trovách odvolacieho konania.

Rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvého stupňa napadla v celom rozsahu dovolaním (doplneným podaním z 18. apríla 2011) žalovaná, ktorá obe rozhodnutia žiadala zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Ako dovolacie dôvody uviedla, že v konaní, ktoré vydaniu rozhodnutia predchádzalo, došlo k odňatiu možnosti účastníka konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p. (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), konanie je postihnuté vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a rozhodnutie súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). K odňatiu možnosti účastníka konať pred súdom došlo podľa dovolateľky tým, že rozhodnutie súdu prvého stupňa a konanie, ktoré mu predchádzalo, bolo odvolacím súdom preskúmané bez nariadenia pojednávania, pričom na to neboli splnené podmienky (vo veci bolo podľa dovolateľky potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie), čím súd porušil právo účastníka na spravodlivý súdny proces podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Dovolateľka má za to, že vzhľadom k zložitosti a časovej náročnosti sporu nenariadenie odvolacieho pojednávania spôsobilo znemožnenie vyjadriť sa k okolnostiam prípadu, resp. vysvetliť súvislosti a dokázať opodstatnenosť rozhodujúcich

argumentov, čo spôsobilo, že odvolací súd nevzal do úvahy odvolacie námietky žalovanej. Existenciu inej vady, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, dovolateľka vidí v tom, že súd vo veci predčasne rozhodol na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu, keď sa nezaoberal otázkou, či sa žalobca v čase úrazu pohyboval na bicykli alebo nie, nakoľko táto má význam nielen s poukazom na porušenie predpisov o bezpečnosti práce, ale aj s ohľadom na ustálenie úrazového deja. Nesprávnosť právneho posúdenia veci súdom zase podľa dovolateľky tkvie v tom, že súd nárok žalobcovi priznal bez toho, aby bola preukázaná príčinná súvislosť medzi vzniknutou škodou a škodnou udalosťou, čo je podľa judikatúry nevyhnutným predpokladom priznania takejto formy odškodnenia za pracovný úraz. Žalobca teda podľa nej neunesol dôkazné bremeno. Dovolateľka zároveň dovolací súd požiadala o odklad vykonateľnosti napadnuté rozhodnutia.

Žalobca ani vedľajšia účastníčka sa k podanému dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie bolo podané včas účastníkom konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpeným advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal predovšetkým jeho prípustnosť a dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, preto ho treba odmietnuť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Podmienky prípustnosti dovolania sú podrobne upravené v § 237, § 238 a § 239 O.s.p., pričom v § 237 sú stanovené podmienky prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu bez ohľadu na jeho procesnú formu, v § 238 sú podmienky prípustnosti stanovené pre rozhodnutie odvolacieho súdu vo forme rozsudku a v § 239 pre rozhodnutie vo forme uznesenia.

V prejednávanej veci žalovaná napadla dovoláním rozsudok odvolacieho súdu vo všetkých jeho výrokoch, teda tak vo výroku, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej a výrok o povinnosti žalovanej nahradiť trovy štátu, ako i vo výroku, ktorým súd zrušil výrok o trovách konania medzi účastníkmi a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania preto dovolací súd skúmal vo vzťahu ku každému z napadnutých výrokov rozhodnutia odvolacieho súdu osobitne, a to potvrdzujúci výrok z hľadiska § 238 O.s.p., zrušujúci výrok (ktorý aj napriek tomu, že je súčasťou

rozsudku odvolacieho súdu, má charakter uznesenia a tento charakter nestráca, aj keď rozhodnutie o trovách s meritórnym rozhodnutím vo veci súvisí a je do neho pojaté (§ 167 ods. 1 O.s.p.) podľa § 239 O.s.p., a oba výroky z hľadiska existencie vád podľa § 237 O.s.p.

V prvom rade sa dovolací súd zaoberal prípustnosťou dovolania pre prvý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu.

Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Dovolanie je prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V danej veci rozsudok odvolacieho súdu vo svojom potvrdzujúcom výroku nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 až 3 O.s.p., pretože nejde o zmeňujúci, ale potvrdzujúci výrok rozsudku, v ktorom odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné, a nejedná sa ani o rozsudok, ktorým by bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým by súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolanie nie je prípustné ani podľa ustanovenia § 238 ods. 2 O.s.p. z dôvodu, že dovolací súd vo veci doposiaľ nerozhodoval.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať, či napadnuté rozhodnutie nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z vád uvedených v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p., a tiež vzhľadom na obsah dovolania, sa dovolací súd zaoberal aj otázkou, či sa v konaní na súde nižšieho stupňa nevyskytla niektorá z týchto vád, t.j. či v prejednávanej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo prekážku už prv začatého konania, nepodania návrhu na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom alebo rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania pred nesprávne obsadeným súdom. Pokiaľ ide

o procesné vady podľa § 237 písm. a/, b/, c/, d/, e/ a g/ O.s.p., ktoré žalovaná v dovolaní ani nenamietala, tieto v dovolacom konaní nevyšli najavo, preto prípustnosť dovolania z týchto ustanovení nemožno vyvodit'. Pokiaľ ide o procesnú vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p., namietanú i v dovolaní, dovolací súd sa osobitne zameril na skúmanie otázky, či nedošlo k odňatiu možnosti účastníka konať pred súdom tým, že odvolací súd vec preskúmal a rozhodol bez nariadenia pojednávania, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky (§ 214 O.s.p.).

Podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa vo všeobecnosti rozumie taký nežiaduci postup súdu v prejednávanej veci, ktorým sa účastníkovi konania znemožní realizácia tých práv, ktoré mu priznáva Občiansky súdny poriadok za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi, a týmto postupom odňal účastníkovi jeho procesné práva, ktoré by inak mohol v priebehu konania realizovať. K odňatiu možnosti konať pred súdom môže pritom dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím, pričom ide spravidla o prípady, kedy procesné rozhodnutie súdu bezprostredne súvisí s realizáciou procesného práva účastníka. K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť aj vtedy, ak súd vo veci nenariadi pojednávanie, hoci boli splnené zákonné podmienky podľa § 214 ods. 1 O.s.p., za ktorých je súd povinný nariadiť pojednávanie vždy, preto bolo potrebné v predmetnej veci skúmať, či odvolací súd tým, že vo veci pojednávanie nenariadil, neporušil citované ustanovenie.

Podľa § 214 O.s.p. (v znení účinnom od 15. októbra 2008, ktoré sa vzhľadom k podaniu odvolania žalovanou dňa 29. apríla 2009 vzťahuje aj na prejednávajúcu vec) na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania, c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem (ods. 1). V ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania (ods. 2). V zmysle citovaného ustanovenia odvolací súd môže

o odvolaní rozhodnúť bez nariadenia pojednávania vždy, ak nie je splnená ani jedna z uvedených podmienok, pričom oprávnenie posudzovať ich splnenie má výlučne odvolací súd, ktorý zvažuje potrebu doplniť alebo zopakovať dokazovanie (§ 120 ods. 1 O.s.p.), rovnako ako existenciu dôležitého verejného záujmu, ktorý je dôvodom nariadenia pojednávania len vtedy, ak by otázky, ktoré sú predmetom konania, mohli mať širší spoločenský dopad a ak by ochrana práv a právom chránených záujmov účastníkov konania mohla byť významná i pre iné subjekty.

V prejednávanej veci mal odvolací súd (ako to vyplýva z jeho rozhodnutia) za to, že súd prvého stupňa dokazovanie vykonal v dostatočnom rozsahu pre rozhodnutie vo veci, preto nepovažoval za potrebné dokazovanie doplniť alebo zopakovať. Rovnako v konaní pred súdom prvého stupňa súd nerozhodol bez nariadenia pojednávania podľa § 115a O.s.p. a vo veci nebol daný ani dôležitý verejný záujem v zmysle vyššie uvedeného výkladu. Možno teda uzavrieť, že v predmetnej veci nebola splnená ani jedna z podmienok ustanovenia § 214 ods. 1 O.s.p., preto odvolací súd nebol povinný nariadiť pojednávanie v zmysle tohto ustanovenia a mohol postupovať podľa odseku 2.

Vzhľadom k uvedenému odvolací súd procesne nepochybil, keď vo veci nenariadil pojednávanie, a účastníkom tým neodňal možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Prípustnosť dovolania teda nemožno vyvodiť ani z tohto ustanovenia.

Pokiaľ ide o prípustnosť dovolania v časti zrušujúceho výroku rozhodnutia odvolacieho súdu, tú bolo potrebné posudzovať z hľadiska § 239 O.s.p.

Podľa § 239 ods. 1 O.s.p. dovolanie je tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide

o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Podľa § 239 ods. 3 O.s.p. ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, o znalcovskom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

V treťom odseku ustanovenia § 239 O.s.p. sú vymenované prípady, ktoré vylučujú prípustnosť dovolania proti uzneseniam odvolacieho súdu, proti ktorým by inak bolo dovolanie podľa odsekov 1 a 2 prípustné. Jedným z nich je aj prípad, keď dovolanie smeruje proti uzneseniu o trovách konania. O takýto prípad ide aj v prejednávanej veci. Vzhľadom k uvedenému a tiež k tomu, že v konaní sa nepreukázala ani existencia vady podľa § 237 O.s.p., dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v tomto výroku je neprípustné. Dovolací súd však poznamenáva, že v tejto časti rozhodnutia týkajúcej sa trov (prvostupňového i odvolacieho) konania bude opätovne rozhodovať súd prvého stupňa, ktorému bola vec odvolacím súdom pre nedostatky vrátená.

Napokon, pokiaľ ide o námietky žalovanej uvedené v dovolaní spočívajúce v existencii inej vady konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a v nesprávnom právnom posúdení veci, tieto by bolo možné preskúmať len v tom prípade, ak by dovolanie bolo prípustné, nakoľko tieto dovolacie dôvody (§ 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p.), ak by aj boli dané, sami o sebe nezakladajú prípustnosť dovolania, preto sa nimi dovolací súd viac nezaoberal.

Na záver možno zhrnúť, že nakoľko prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno pre jednotlivé výroky rozhodnutia odvolacieho súdu vyvodiť z ustanovenia § 237, § 238 ani z § 239 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovanej podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (s použitím analógie) v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., keď v súvislosti s dovolacím konaním neboli dané dôvody pre použitie odseku 2 tohto ustanovenia.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 24. mája 2011

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková